

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE LUBAWA
NA LATA 2017 – 2022**

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Definicja przemocy w rodzinie	5
3. Kryteria i rodzaje przemocy	6
4. Charakterystyka gminy Lubawa.....	7
5. Skala i diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Lubawa	8
6. Realizacja Programu.....	11
7. Adresaci Programu.....	15
8. Podmioty świadczące pomoc na terenie gminy Lubawa.....	15
9. Źródła finansowania.....	16
10. Monitoring i ewaluacja.....	17

1. WPROWADZENIE

Jednym z istotnych i długofalowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań antyspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową.

Problem przemocy w rodzinie od wielu lat nagłaśniany jest przez media oraz wszelkiego rodzaju instytucje w związku z czym wzrasta świadomość społeczeństwa w tej kwestii. Początkowo problem ten był bagatelizowany. Wiele osób nie zdawało sobie sprawy, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem i wpływa destrukcyjnie nie tylko na ofiarę przemocy, ale również na całą rodzinę i społeczeństwo, w związku z tym władze państwa oraz różnego rodzaju instytucje podejmują różnorodne działania, mające na celu łagodzenie skutków zjawiska przemocy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) jest próbą podjęcia działań mających za zadanie zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie. Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, ponieważ nie wszystkie ofiary przemocy otwarcie przyznają się do sytuacji panującej w ich rodzinie. Wielu specjalistów wskazuje, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce, który wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin.

Celem strategicznym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Lubawa są działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochronę ofiar w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej oraz kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Lubawa na lata 2017 – 2022 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2011 – 2016. Niniejszy Program przedstawia szerokie spektrum działań wobec problemu przemocy domowej i tworzy ramy zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubawa, jednakże należy zaznaczyć, iż jego skuteczność zależy od zaangażowania poszczególnych instytucji i organizacji w działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Lubawa ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2017-2022. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.) Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzwiskiem i demoralizacją;
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 roku, poz. 1390);
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015 roku, poz. 163 z późn. zm.);

- ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2015 roku, poz. 1286).

Program jest spójny z Programami:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubawa na lata 2016 - 2020,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie- zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażając te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Aby skutecznie zwalczać przemoc w rodzinie, niezbędne jest zrozumienie jej genezy, znajomość form, jakie przybiera, a także wpływu wywieranego przez przemoc, nie tylko na życie ofiar jej doświadczających, ale również dzieci, będących jej świadkami oraz całego społeczeństwa.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń i zabójstw. Wokół przemocy narosło wiele

mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

3. KRYTERIA I RODZAJE PRZEMOCY

Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie to:

- **Intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie, zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu;
- **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- **Naruszanie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie;
- **Powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej **ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.**
2. **Przemoc seksualna**- to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych **zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.**
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

Innym rodzajem przemocy w rodzinie jest **zaniechanie** - to zjawisko społeczne odnosi się w szczególności do relacji dziecko – rodzic. Będzie to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka oraz brak zapewnienia właściwej uwagi i troski rodzicielskiej. Zaniechanie nie wiąże się z użyciem siły fizycznej, jednak może powodować poważne szkody psychiczne oraz uszczerbek na zdrowiu.

4. CHARAKTERYSTYKA GMINY LUBAWA

Gmina Lubawa leży w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie iławskim. Graniczy z siedmioma gminami: od północy z gminą Ostróda, od południa z gminami Nowe Miasto Lubawskie, Grodziczno i Rybno, od wschodu z gminą Dąbrówno, natomiast od zachodu z gminą Iława. Charakterystyczną cechą jej położenia jest umiejscowienie wokół miasta Lubawa.

Gmina zajmuje powierzchnię 23 645 ha, czyli ponad 236 km². Liczba osób zamieszkujących na terenie gminy Lubawa (wg danych Urzędu Gminy Lubawa na dzień 02.01.2017r.) to 10 891 osób w tym 5 382 stanowią kobiety natomiast 5 509 mężczyźni. Charakteryzuje się gęstością zaludnienia sięgającą 45 osób/km², która lokuje ją na 35 miejscu wśród jednostek samorządu terytorialnego tego samego szczebla na Warmii i Mazurach (średnia wojewódzka to 60 osób na km²). Pod względem administracyjnym obejmuje 36 miejscowości, wchodzących w skład 27 sołectw. Siedzibę władz samorządowych Gminy Lubawa stanowi Fijewo.

Gmina posiada korzystne położenie, w niedużej odległości od trzech miast powiatowych – Iławy (ok. 19 km od Fijewa), Nowego Miasta Lubawskiego (ok. 17 km) oraz Ostródy (ok. 31 km). Najważniejszym elementem sieci drogowej na jej terytorium jest droga krajowa nr 15 łącząca dwa miasta wojewódzkie – Olsztyn i Toruń.

Jednostką realizującą zadania gminy wynikające z ustawy o pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa. OPS prowadzi ponadto działalność na podstawie m.in. ustawy o zatrudnieniu socjalnym, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o dodatkach mieszkaniowych, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także organizuje prace społecznie użyteczne w gminie. Celem OPS jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie mogą pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Służyć temu mają przede wszystkim

działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

5. SKALA I DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE LUBAWA

Na terenie gminy Lubawa nastąpił wzrost liczby faktów przemocy, jak i zastosowanych procedur. Poniższa tabela przedstawia liczbę procedur w latach 2012 i 2016.

Tabela 1. Liczba „Niebieskich Kart”.

	2015	2016
Liczba Niebieskich kart w Gminie Lubawa.	15	16
Liczba Niebieskich kart w Polsce ¹	51 292	73 531

Analizując dane udostępnione przez Ośrodek można zaobserwować nieznaczny wzrost w liczbie założonych „Niebieskich Kart” sprawcom przemocy. Na przestrzeni lat liczba procedur zwiększa się – w 2015 roku założono 15 „Niebieskich Kart”, a w 2016 roku liczba odpowiadała 16.

Skala zjawiska w gminie nie jest niepokojąca, jednak należy podejmować odpowiednie działania prewencyjne celem uniknięcia ewentualnych problemów oraz takich wyników, jakie wyszły podczas badania przeprowadzonego na zlecenie MSW: „Powody dla których, osoby będące świadkami przemocy domowej nie zgłosiły tego faktu były różne. 21% ankietowanych stwierdziło, że problemy rodzinne należy rozwiązywać w domu, a 20%, że zgłoszenie i tak nic by nie dało. Co ósmy respondent stwierdził, że nie była to jego sprawa, a 8 % obawiało się formalności. Istotny jest także fakt, że co trzecia osoba spośród wszystkich respondentów nie zna żadnej instytucji lub organizacji, które udzielają pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.”²

Mity oraz niechęć do zwierzania się, o których była mowa powyżej wynikają w dużej mierze z niedostatku kampanii oraz działań ukierunkowanych na uświadomienie społeczeństwa na temat przemocy – jej pierwszych oznak, skutków i konsekwencji. Działania realizowane w tym obszarze usprawnią procedurę karania sprawców przemocy.

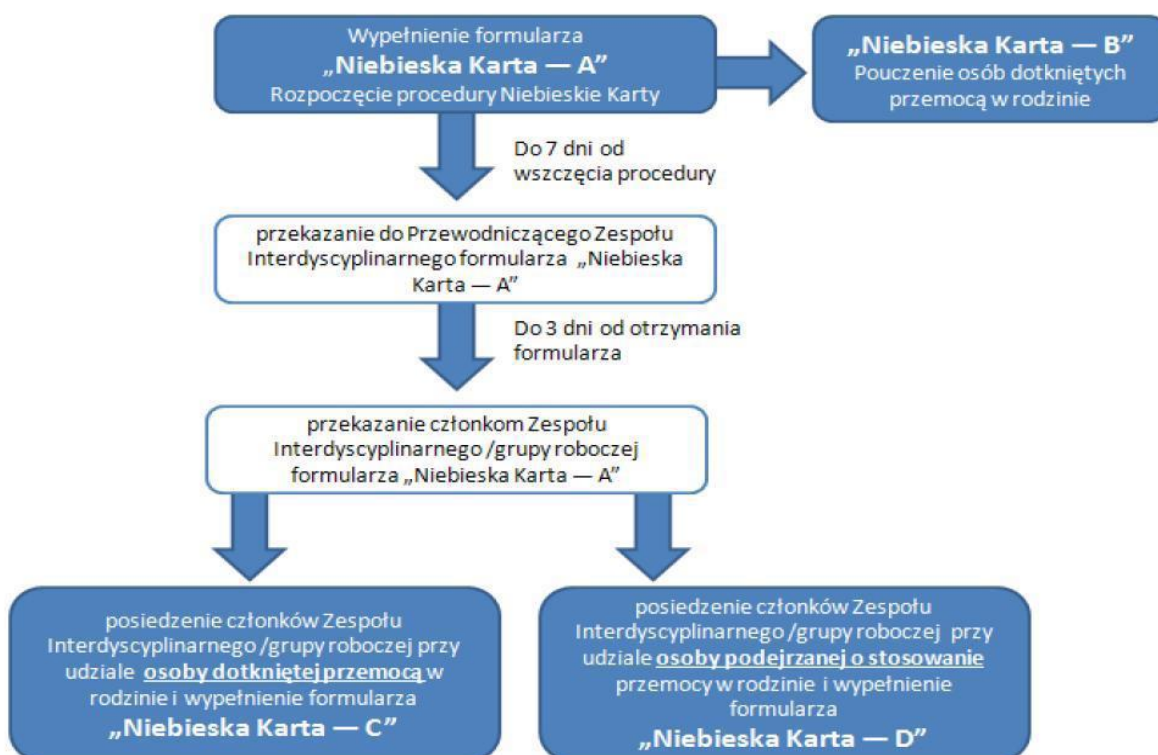
Głównym narzędziem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieska Karta”, która została uregulowana rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku

¹ <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>.

² [https://mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/12896,Przemoc-w-rodzinie-badanie-MSW.html,\(06.04.2015\)](https://mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/12896,Przemoc-w-rodzinie-badanie-MSW.html,(06.04.2015)).

w sprawie „Procedury Niebieska Karta”³ oraz wzorów formularzy. Zespół Interdyscyplinarny w swoich działaniach ukierunkowany jest na budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie działających na terenie gminy. Realizacja zadań Zespołu Interdyscyplinarnego polega na wymianie informacji, opracowaniu diagnozy potrzeb mieszkańców oraz zaplanowaniu odpowiednich działań w celu przywracania zdolności do samodzielnego funkcjonowania i zapewnienia elementarnego bezpieczeństwa i łagodzenia występujących objawów sytuacji kryzysowych.

Schemat 1. Procedura „Niebieskiej Karty”

Niezbędnymi elementami determinującymi powodzenie podjętych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar jest powszechna edukacja społeczna, informacja i poradnictwo. Przemoc w rodzinie bardzo często pojawia się w rodzinach, w których występuje również zjawisko uzależnienia. Najczęściej występującym uzależnieniem jest alkoholizm. Alkohol zajmuje szczególne miejsce wśród substancji spożywanych przez człowieka. Jego nadmierne spożywanie wiąże się z ryzykiem wystąpienia szkód zdrowotnych, zarówno

³ Procedura „Niebieska Karta” to: dokumentacja, długofalowy plan pomocy wszystkim członkom rodziny, współpraca z przedstawicielami innych instytucji i organizacji powołanych do udzielania pomocy ofiarom przemocy, interwencja wobec sprawcy, monitorowanie sytuacji rodziny. Przemoc w rodzinie, około 80% nierozdzielnie wiąże się z uzależnieniem od alkoholu.

somatycznych, jak i psychologicznych. Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” (wydanie z 2009 roku) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem. Dane Światowej Organizacji Zdrowia wskazują, że konsumpcja alkoholu w Regionie Europejskim jest najwyższa w porównaniu z innymi regionami świata. W Polsce nadużywa alkoholu około 16% społeczeństwa. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udostępniając statystyki dotyczące średniego spożycia napojów alkoholu zanotowała, że na jednego mieszkańca Polski w 2014 roku przypadało 12,5 litra czystego alkoholu, czyli dwukrotnie więcej niż światowa średnia (6,2 litra). Mężczyźni piją średnio 3,5-krotnie więcej niż kobiety. Odsetek abstynentów z kolei pozostaje na średnio niezmiennym poziomie.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednym z głównych zadań GKRPA jest realizacja nałożonego przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

W celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia samorząd gminy współpracował z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą, Sądem Rejonowym.

W roku 2016 do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 20 wniosków oraz przeprowadzono 18 rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu.

W Polsce nie ma zbiorczego kompendium zawierającego dane dotyczące przemocy w rodzinie. Tym samym, nad wyraz trudna staje się do określenia skala zjawiska przemocy w rodzinie na poziomie ogólnopolskim. Związane jest to z mnogością instytucji pośrednio i bezpośrednio analizujących przypadki stosowania przemocy w rodzinie. Jednakże, obserwowalny jest systematyczny wzrost poziomu wiedzy o zjawisku przemocy, metodach pomagania, mamy coraz lepsze rozwiązania prawne w tej kwestii.⁴ Nie da się ukryć, że aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinie, należy działać zespołowo, ułatwiać przepływ informacji w środowisku oraz udzielać sobie

⁴ D. G. Dutton, Przemoc w rodzinie, Diogenes: Grupa Wydawnicza Bertelsmann Media, Warszawa 2001, s.206.

nawzajem wsparcia jednostkowego i instytucjonalnego. Dlatego tak ważne jest tworzenie lokalnych systemów.

6. REALIZACJA PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dąży do rozwoju spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie opartego o wyspecjalizowane zasoby instytucjonalne i ludzkie, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy.

Celem ogólnym Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Lubawa, zapewnienie ochrony jej ofiarom, skuteczne oddziaływanie na jej sprawców oraz podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na ochronę ofiar przemocy, edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych zachowań oraz postaw.

I. Cel strategiczny Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki
Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	OPS, GKRPA, ZI, szkoły	Cały okres realizacji Programu	- liczba materiałów informacyjnych mówiących o przyczynach i skutkach przemocy w rodzinie oraz instytucjach udzielających pomocy rodzinie przeżywającej kryzys, - liczba osób, które stwierdzą, że w wyniku uczestnictwa w poszczególnych działaniach poprawiła się ich wiedza na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Podniesienie poziomu świadomości mieszkańców gminy na temat przyczyny i skutków przemocy w rodzinie.	OPS, GKRPA, ZI, szkoły	Cały okres realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba ankiet i wywiadów przeprowadzonych z mieszkańcami gminy i specjalistami pracującymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba artykułów/programów o tematyce przemocy i jej przeciwdziałaniu w lokalnych mediach, - liczba osób/rodzin objętych poradnictwem rodzinnym, - liczba zrealizowanych programów profilaktycznych przeprowadzanych w szkołach i liczba uczniów nimi objętych.
Podniesienie poziomu świadomości mieszkańców gminy na temat instytucji udzielających pomocy.	OPS, GKRPA, ZI, szkoły	Cały okres realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba ankiet i wywiadów przeprowadzonych z mieszkańcami gminy i specjalistami pracującymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba artykułów/programów o tematyce przemocy i jej przeciwdziałaniu w lokalnych mediach.

II. Cel strategiczny			
Działania edukacyjno-korekcyjne kierowane do osób stosujących przemoc			
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki
Usprawnienie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie	OPS, PCPR, GKRPA, ZI	Cały okres realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie procedury „Niebieskich Kart”, - przeprowadzanie wspólnych interwencji służb w środowisku osób uwikłanych w przemoc.
Kierowanie w miarę możliwości do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	OPS, PCPR, GKRPA, ZI	Cały okres realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z jednostkami realizującymi programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc wobec bliskich oraz kierowanie na nie w miarę możliwości sprawców przemocy z terenu gminy Lubawa.

III. Cel strategiczny			
Działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie			
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki
Badanie zasobów oraz potrzeb w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.	OPS, ZI, GKRPA, Policja	Cały okres realizacji Programu	-baza zasobów instytucjonalnych, - katalogi potrzeb, - raporty ewaluacyjne,
Zwiększenie dostępności do informacji w zakresie możliwości i form pomocy psychologicznej, medycznej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	OPS, PCPR, Policja, GKRPA, ZI, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	- liczba placówek udzielająca wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, - liczba ulotek, plakatów, informacji medialnych informujących o podmiotach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, - liczba osób, które stwierdziły, że w wyniku uzyskanej pomocy poprawie uległa ich sytuacja życiowa.
Prowadzenie działań terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	OPS, PCPR, Policja, GKRPA, ZI, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	- liczba świadczonego poradnictwa (medycznego, prawnego, psychologicznego, rodzinnego, zawodowego), - liczba wypełnionych Niebieskich Kart, - liczba wspólnych interwencji służb.
Działania zmierzające do zmotywowania społeczności lokalnych do włączenia się w system monitorowania zjawisk związanych z przemocą.	OPS, Policja, społeczność lokalna	Cały okres realizacji Programu	- liczba opracowanych procedur.

IV. Cel strategiczny Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
Działania	Podmiot realizujący	Czas realizacji	Wskaźniki
Zapewnienie możliwości udziału w różnych formach doskonalenia zawodowego (wewnętrznego i zewnętrznego), których celem jest podnoszenie kwalifikacji oraz doskonalenie umiejętności osób pracujących bezpośrednio z osobami stosującymi przemoc oraz osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.	OPS, GKRPA, ZI, PCPR, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc w rodzinie (nauczycieli, wychowawców, opiekunów pedagogów, psychologów, pracowników instytucji pomocy społecznej oraz służby zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawicieli innych instytucji, stowarzyszeń i związków wyznaniowych), - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba osób podnoszących kwalifikacje (podniesienie poziomu wykształcenia, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, uprawnień) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub prowadzenia terapii ze wszystkimi stronami konfliktu.
Zapewnienie możliwości podnoszenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie rozpoznawania wczesnych symptomów występowania zjawiska przemocy w rodzinie	OPS, GKRPA, ZI, PCPR, oświata, ochrona zdrowia	Cały okres realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi i stosującymi przemoc w rodzinie (nauczycieli, wychowawców, opiekunów pedagogów, psychologów), - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, - liczba osób podnoszących kwalifikacje (podniesienie poziomu wykształcenia, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, uprawnień) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

<p>Poprawa sprawności i jakości świadczonych usług w zakresie przemocy w rodzinie przez instytucje do tego zobowiązane i uprawnione</p>	<p>OPS, GKRPA, ZI, PCPR, oświata,</p>	<p>Cały okres realizacji Programu</p>	<p>- liczba zrealizowanych projektów, działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba instytucji współpracujących ze sobą.</p>
---	---	---------------------------------------	--

7. ADRESACI PROGRAMU

Beneficjentami Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będą:

- społeczność lokalna,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie, w tym:
 - dzieci,
 - współmałżonkowie lub partnerzy,
 - osoby starsze,
 - osoby niepełnosprawne,
- osoby zagrożone występowaniem przemocy w rodzinie (z tzw. grupy podwyższonego ryzyka),
- osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- świadkowie przemocy w rodzinie,
- instytucje oraz osoby podejmujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m.in. pracownicy socjalni, kuratorzy zawodowi, policjanci, pracownicy placówek wsparcia dziennego, nauczyciele, pedagodzy, psychologzy, pracownicy służby zdrowia,
- organizacje pozarządowe.

8. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE POMOC NA TERENIE GMINY LUBAWA

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowany będzie poprzez współpracę z organizacjami oraz instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy.

Do głównych zasobów ludzkich należą specjaliści zatrudnieni w instytucjach oraz jednostkach zajmujących się problematyką przemocy. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Lubawa to przede wszystkim:

- Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa,
- Policja,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W celu efektywności działań pomocowych Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje na co dzień z Sądem Rejonowym w Łławie, Prokuraturą Rejonową w Łławie, kuratorami zawodowymi i społecznymi, Szpitalem Powiatowym w Łławie Ogólnym, Powiatowym Urzędem Pracy w Łławie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łławie, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Łławie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Łławie, parafiami rzymsko-katolickimi, dzielnicowymi i Komendantem Policji w Łławie, z pedagogami szkół, z przedstawicielami stowarzyszeń, ochotniczych straży pożarnych, z lekarzami rodzinnymi i pielęgniarkami, a także z radnymi i sołtysami z terenu gminy oraz organizacjami pozarządowymi.

Współdziałanie wspomnianych organizacji i instytucji powinno oscylować wokół kształtowania prawidłowych postaw u dzieci oraz ich rodziców, wspierania rodzin z dysfunkcjami oraz organizację różnych form spędzania wspólnie czasu po to, by wpływać pozytywnie na relacje między domownikami oraz poprawiać ewentualne nieścisłości. Zadania Programu będą realizowane w sposób ciągły i systematyczny w latach 2017 – 2022.

9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Lubawa na lata 2017 – 2022 odbywa się w oparciu o następujące środki finansowe:

- budżet gminy Lubawa,
- budżet samorządu województwa,
- dotacja z budżetu państwa na dofinansowania zadań własnych,
- dotacja z budżetu państwa na dofinansowanie zadań zleconych,
- fundusz organizacji pozarządowych,
- fundusze strukturalne Unii Europejskiej.

Roczne plany finansowe powinny uwzględniać poszczególne działania Programu tak, by dostosowywać możliwości finansowe do predyspozycji gminy oraz ustalonych działań. W czasie realizacji Programu, zaleca się szczegółowe śledzenie pracy Ośrodka Pomocy Społecznej oraz sytuacji rodzin po to, by w razie konieczności manewrować zadaniami.

10. MONITORING I EWALUACJA

Realizacja Programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Dla zbadania efektów programu, w trakcie jego realizacji (raz w roku) oraz po jego zakończeniu przeprowadzona zostanie ewaluacja pod kątem następujących kryteriów:

- adekwatności – stopień dostosowania programu do potrzeb osób, które zostały nim objęte,
- użyteczności – stopień przydatności programu dla odbiorców,
- skuteczności – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów,
- efektywności – sprawność działań podejmowanych w toku realizacji programu,
- oddziaływania – stopień, w jakim korzyści odniesione przez uczestników programu miały szerszy wpływ na ich otoczenie,
- trwałości – stopień, w jakim korzyści odniesione przez uczestników programu miały szerszy wpływ na ich otoczenie.